

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTIDA 5-6 YOSHDAGI BOLALARNI SPORT YO'NALISHIDAGI MILLIY VA HARAKATLI O'YINLAR VOSITASIDA JISMONIY TARBIYA TEXNOLOGIYASINING ISHLAB CHIQLGAN KONSEPSIYASI

Norova Nafosat Ko'klamovna
Buxoro tumani "Buxoro Yulduzchalari"
DXSH tarbiyachisi

***Annotatsiya:** Xar bir o'yin pedagogik jihatdan maqsadga muvofiq bo'lish shart, ya'ni maktabgacha tarbiya yoshdagi bolalar uchun tushunarli, chidamlilik, tezkorlik kuch, epchillik, egiluvchanlik sifatlarini harakat tajriba xususiyatlarini xisobga olgan bo'lishi kerak.*

***Kalit so'zlar:** o'yin, pedagogik, maktabgacha, yoshdagi, tarbiya, tezkorlik, chidamlilik, egiluvchanlik, epchillik, tajriba.*

THE DEVELOPED CONCEPT OF PHYSICAL EDUCATION TECHNOLOGY FOR CHILDREN AGED 5-6 IN A PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATION BY MEANS OF NATIONAL AND ACTIVE GAMES IN THE FIELD OF SPORTS

***Abstract:** Each game must be pedagogically appropriate, that is, understandable for children of preschool age, must take into account the qualities of endurance, speed, strength, dexterity, flexibility, and experience of movement.*

***Keywords:** game, pedagogy, preschool, age, training, speed, endurance, flexibility, dexterity, experience.*

Kirish. Biz tomonimizdan hamkorlik o'zaro bir-birini tushunish asosida, bir-birining ma'naviy dunyosini anglab mustahkam birikkan, ta'limchi va bolaning hamkorlikda rivojlanuvchi faoliyati, bu faoliyat jarayoni va natijalarini hamkorlikda tahlil qilish g'oyasi sifatida izohlanadi. Munosabatlar tizimi sifatida hamkorlik ko'p tomonli, biroq unda tarbiyachi va bola munosabati muhim o'rin egallaydi.

An'anaviy ta'lim tarbiyachini subekt, maktabgacha tarbiya yoshidagi bolani esa pedagogik jarayon obekti sifatida belgilashga asoslangan. Hamkorlik konsepsiyasida

bu holat maktabgacha ta'lim yoshidagi bolani o'yin faoliyati jarayonida subekt sifatida tasavvur qilish bilan almashtiriladi.

Shuning uchun bir jarayonning ikki subekti birgalikda harakat qilishi, o'rtoq, sherik bo'lishi, yoshi kattaroq va tajribalirog'i kam tajribali (ammo yoshlik imtiyozlariga ega) bilan ittifoq tuzishi; ulardan biri ikkinchisining orqasida turmasligi kerak.

Maktabgacha tarbiya yoshidagi bola munosabatlaridagi hamkorlik turli shakllardagi (hamjihatlik, bosh qo'shish, qayg'udoshlik, hamijodkorlik, hamkorlikda boshqarish) maktabgacha ta'lim jamoalarining umumiy hayot faoliyatida ro'yobga chiqadi.

Asosiy qism. Maktabgacha ta'lim tashkiloti doirasidagi hamkorlik munosabati pedagog tarbiyachilari orasida o'rnatiladi, hamkorlik tamoyili maktabgacha tarbiya yoshidagi bola va rahbarlarning atrof ijtimoiy muhit (ota-onalar, oila, jamoat va mehnat tashkilotlari) bilan barcha turdagi munosabatlariga tarqaladi.

Hamkorlik pedagogikasi mazmunining o'ziga xos xususiyatlarida quyidagi uchta yo'nalish ajratiladi:

- Bolaga insonparvar-shaxsiy yondashuv.
- Didaktik faollashtiruvchi va rivojlantiruvchi majmua.
- Ta'lim konsepsiyasi.
- Insonparvar - shaxsiy yondashuv

Insonparvar yondoshuv maktabgacha tarbiya tizimi markaziga shaxs sifatlarining bir butun majmuini rivojlantirishni qo'yadi. Bu rivojlantirish meyorini maktabgacha tarbiyaning asosiy natijasi, tarbiyachi, maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining bir butun ishining sifat mezoni bilan belgilanadi.

Bunday yondashuv maktabgacha ta'lim tashkiloti e'tiborini bola shaxsiga, bolaning hali rivojlanmagan qobiliyat va imkoniyatlari, erkinlik hamda haqqoniylikning ma'naviy quvvati, ezgulik va baxt yashiringan ichki dunyosiga qaratadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotining maqsadi – bu ichki kuch va imkoniyatlarni

uyg‘otish, ulardan shaxsni yanada to‘liq va erkin rivojlantirishda foydalanish.

Jismoniy tarbiya sog‘lomlashtirish jarayonida bolaga insonparvar shaxsiy yondashuv — bu shaxsga yo‘naltirilgan pedagogik texnologiyalarning muhim bo‘g‘ini, kommunikativ asosidir. U quyidagi g‘oyalarni birlashtiradi:

- shaxsga sog‘lomlashtirish jarayonining jismoniy rivojlanish, harakat tayyorgarligi nishoni sifatida yangicha qarash;
- pedagogik munosabatlarni insonparvarlashtirish va demokratlashtirish;
- zamonaviy sharoitda natija bermaydigan uslub sifatida to‘g‘ridan to‘g‘ri majburlashdan voz kechish;
- alohida yondashuvning yangi sharhi;
- ijobiy “Men”-konsepsiyasini shakllantirish.

Shaxsga yangicha qarash quyidagi nuqtai-nazarlardan iborat:

- shaxs namoyon bo‘ladi, ilk bolaligida yaqqol ko‘rinadi, maktabgacha ta‘lim muassasasida to‘laqonli shaxs bo‘ladi;
- shaxs pedagogik jarayonning obekti emas, subekti hisoblanadi;
- shaxs – tarbiya tizimining nishoni, qandaydir tashqi maqsadlarga erishish vositasi emas;
- har bir bola qobiliyatga ega, ko‘p bolalar iste‘dodli;
- shaxsning muhim sifatleri yuqori axloqiy qadriyatlar (ezgulik, muhabbat, mehnatsevarlik, vijdon, qadr-qimmat) hisoblanadi.

Pedagogik munosabatlarni insonparvarlashtirish va demokratlashtirish.

Shaxsga xos munosabatlar jismoniy tarbiya sog‘lomlashtirish jarayonining natijalarini belgilovchi muhim omil hisoblanadi.

Bolalarga nisbatan insonparvarlik munosabati quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- bolalarga nisbatan pedagogik muhabbat, ularning taqdiriga qiziqish;
- boladagi optimistik ishonch;
- hamkorlik, muloqot mahorati;
- to‘g‘ridan-to‘g‘ri majburlashning mavjud emasligi;
- bolalarning kamchiliklariga nisbatan chidamlilik.

Xulosa. Maktabgacha davrda “Men” konsepsiyasi – shaxsning ichki qo‘zg‘atuvchi mexanizmi asosi. Ijobiy, ko‘tarinki « Men » konsepsiyasi (Men yoqaman, “Men” qobiliyatliman, “Men” ahamiyatga egaman) yutuqqa erishishga, samarali faoliyatga, ijobiy namoyon bo‘lishiga yordam beradi. Salbiy “Men”– konsepsiyasi (Men yoqmayman, qobiliyatli emasman, kerak emasman) yutuqqa erishishga xalaqit beradi, natijalarni yomonlashtiradi, shaxsni yomon tomonga o‘zgartiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Safojev H.A. Involta Ilmiy Jurnal Uzbekiston: Vol. 1 –No.4 2022.–P.275-281.
- 2 . Safojev H.A Педагогик махорат илмий-назарий ва методик журнал.– Бухоро, 2018. 1-сон, –Б.235-237.